

ГРА ТА СПОРТ В КОНТЕКСТІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ КРАЇН ТА НАРОДІВ

В статті обґрунтовується необхідність дослідження ролі гри у формуванні потенціалу конкурентоспроможності, а також в забезпеченні лідерських позицій в світі. Пропонується розробити індекс спортивного розвитку країн.

Ключові слова: Надлишкова енергія, допінг, конвенційні та трансцендентні потреби, ентропія, "м'яка" конкуренція.

Постановка проблеми. Усвідомлення та самоусвідомлення започатковується після народження і не в утилітарному середовищі, а у формі гри та змагання. Як на мене, праві ті дослідники, які вважають, що людина стала людиною саме завдяки грі, принаймні, без неї вона як така не можлива. Гра та змагання – це своєрідні, одні з найбільш активних та плідних форм життєдіяльності, які поширені також і на рівні стадних тварин. І не тільки. Провели експеримент на комах. Взяли і ізолювали комах одну від одної і виміряли об'єм роботи, яку вони виконали. Потім при тих же зовнішніх умовах вони стали діяти одноосібно, але в колективі і з'ясувалося, що об'єм виконаної роботи збільшився. Навіть на рівні комах йде змагання. Навіть вони противляться бути однаковими. Цікаво було б проведення аналогічного експерименту на рівні рослин, щоб пізнати і їхню "мову", що знайшла віддзеркалення у народній творчості (казки, легенди, билини тощо), і, наприклад, "норов трав", в якому можливо людина побачить якийсь сегмент своєї природи, оскільки людина вживає рослини в якості харчових продуктів, ліків тощо. Це вказує на певну сумісність. Середовище, яке оточує людину "входить" в людину своєю красою та енергією, приймає активну участь у формуванні її духовного потенціалу.

Аналіз останніх наукових досліджень. Проблемам гри присвячено багато досліджень: Ф. Шиллер, Т. Веблен, М. Гертнер, Х. Ортега-і-Гассет, Й. Хьюїтінга, І. Берлянд, Т. Аніян, В. Галкін, В. Лукашук, Ю. Мічуда, С. Гуськов, В. Білогур та багато інших. Гра та спорт безпосередньо формують та розвивають здібності людини, створюють життєдайну атмосферу. Серед переможців Олімпійських ігор були: Демосфен, Демокрит, Платон, Аристотель, Сократ, Піфагор, Гіппократ, О. Македонський.

Невирішена частина проблем. Водночас, питання формування потенціалу людської енергії через гру та спорт в сегменті самодостатності, а також у взаємозв'язку з конкурентоспроможністю актуальні і потребують подальших досліджень.

Метою статті є аналіз ролі гри в генерації енергії людини та формуванні одного з найпотужніших її потенціалів, одним із ефектів якого є конкурентоспроможність, яка проявляється у всіх аспектах її життєдіяльності в т. ч. вертикальній мобільності в середині країни та нерівномірному розвитку країни і народів на світовому рівні.

Результати досліджень. Самоусвідомлення започаткувався у людини в позитивному колі в силу дії трансцендентних потреб, які є наслідком переповнення енергією і бажанням самопізнання, самоствердження тощо. Ф. Шиллер писав: "... природа подарувала і нерозумні істоти перевищення їхніх потреб та посіяла в темному

тваринному житті проблизк свободи" [1, с. 350]. Саме надлишковість енергії є основою творчості в науці, музиці, взагалі духовній діяльності, а також гри та змагання і формує антиентропійний (антируйнівний) сегмент людської діяльності. Вихід людини у поза Земний простір вказує на іманентну властивість людини тяги до Абсолюту. Гра є ніби то щось дитяче, уявне, несуттєве, не серйозне, але які емоції розгораються!

Феномен гри розвивається, що дає можливість залучити більш ширше коло людей. Заради цього і ввели нові правила "переходу" гравців на майданчику, який дав можливість розкритись в цій гри гравцям з меншим ростом, від чого виграв і волейбол, і гравці, і вболівальники. В шахи стали проводити турніри по "швидким" шахам. Проводяться Олімпійські ігри, Чемпіонати світу серед дітей, ветеранів, параолімпійців. Гра має властивості генерувати людську енергію, яка "розтікається" в різні її властивості, формує практичні навички з обов'язковою гнучкістю. Все це потім реалізується, "осідає" в різноманітні форми проявів людського життя та в загальній конкурентоспроможності.

Щоб впевнитися в цьому, достатньо проаналізувати спортивні змагання країн на Олімпійських іграх. В силу різних причин, але Німеччина була в 30-х роках ХХ ст. "на підйомі" не тільки в економіці та у військових справах, а й у спорті. На Олімпійських іграх в 1936 р. у Берліні вона виборола I командне місце (всього 89 медалей, з них 33 золотих), II місце США (відповідно - 56 і 24). Угорщина, Італія та Фінляндія зайняли, відповідно, III, IV і V місця [4]. Ці досягнення спекулятивно використовувалися у пропаганді націонал-соціалістами в Німеччині та фашистами в Італії. Водночас, керівництво цих країн відчуваючи і розуміючи пріоритетність духовних та інтелектуальних форм людської діяльності, перевагу нематеріальних, "м'яких" форм конкуренції всебічно ініціювало та стимулювало розвиток фізичної культури. Фізкультура і спорт перебували у одному річищі десь до середині ХХ ст.. Зараз гра віддаляється від своєї першооснови.

Стрімкий економічний розвиток колишнього СРСР проявився і у перемогах на Олімпійських іграх (I місце у 1956, 1960, 1972, 1976, 1988 рр., та об'єднаною командою країн СНГ в 1992 р.; II місце у 1952, 1964, 1968 рр.) [4]. Отже, колишньому СРСР належить першість на Олімпійських іграх в другій половині ХХ ст.. Значний внесок в ці перемоги зробили олімпійці з України. Водночас, чистоти аналізу рівня спортивного розвитку країн другої половини ХХ ст. Олімпійські ігри не дають, оскільки у команді СРСР були професіонали, а в командах інших країн були любителі. В наш час Олімпійські ігри стали відкритими, але це мало вплинуло на спортивний рейтинг країн. СРСР належить першість у фактичній професіоналізації всього спорту. Якщо досліджувати взаємозв'язок соціально-економічного розвитку країн та народів з розвитком фізкультури та спорту і рівнем здоров'я населення, то потрібно враховувати і природно-кліматичні умови, і розвиток туризму, і фізичне навантаження в процесі праці тощо.

Підйом Японії у 50 — 80-ті роки ХХ ст. відбувався також і у спорті (на Олімпійських іграх займала такі місця: 1956 р. - 10, 1960 р. - 8, 1964 р. — III, 1968 р. - III, 1972р. - 5, 1976 р. - 5. Потім був спад. Хоча в 2004 р. Японія знову зайняла 5 місце, в 2008р.) [4]. З 90-х років ХХ ст., економіка Японії перебуває далеко не в кращому стані. Початок ХХІ ст. не вніс суттєвих змін. Зрозуміло, що у соціально-економічних процесах та явищах відсутня чистота дії того чи іншого фактору. Так, на економічний розвиток Японії у після воєнний час вплинув зовнішній чинник у вигляді "Плану Доджа" (щось аналогічно "Плану Маршалла"), який в короткостроковому періоді дав позитивні результати. Але

наздоганяючий сценарій розвитку переважно задається зовнішнім чинником, в якому, якщо навмисно не закладається, то, все рівно, відсутній потенціал лідерства, який вбивається паразитизмом плагіаторства, а також характеризується відсутністю яскравої неповторності. Тому він не в змозі дати нову парадигму розвитку, яка і забезпечує лідерство. Більш того, штучний сценарій розвитку своєю уніфікаційністю є руйнівним. Наприклад, в хокей і канадці, і команди колишнього СРСР, а зараз переважно Росії, і команди країн Європи — всі мають свій неповторний "почерк". Ніхто з великих тренерів ніколи і ні за що не погодиться на виконання якогось наздоганяючого сценарію в своїй роботі. Як і співаків ніхто не примусить співати не своїм голосом. Всі збірні країн по футболу, які стали Чемпіонами світу грали у "свою гру". В шахи навіть одна "новинка" надає значну перевагу. Зрозуміло, що всі тренери та гравці досконало вивчають досвід інших, але все робиться, синтезується "в собі", підлаштовується "під себе".

Ще М. Монтень вказував на пріоритети в діяльності: "Бджоли перелітають з квітки на квітку для того, щоб зібрати мед, який, однак, є цілком їхній виріб Подібним же чином і те, що людина запозичує у інших, буде перетворено і переплавлено її самою, щоб стати її власним творінням Її виховання, її праця, її навчання прислужують лише одному: творити її особистість" [3, с. 196].

Ситуація у великому спорті показує, що віддача від грошей, які вкладається в його розвиток в країнах, що розвиваються вища, ніж у розвинутих країнах. З часом, можливо, така ситуація виникне взагалі в освіті. Спорт є більш демократичний, менш інерційний вид діяльності і забезпечує більше рівні умови для учасників, ніж, наприклад, бізнесова діяльність, дає саму високу вертикальну мобільність в суспільстві, має високий рівень організації і управління. Зірки спорту іншого ставлення не приймуть. Хоча це вкрай негативний приклад, але для якого виду діяльності людини розробляються хіміко-біологічні стимулятори?

В кінці ХХ ст. Китай набув стрімкого економічного розвитку і зараз став першою країною в світі за обсягом ВВП. Динаміка спортивних результатів аналогічна: 1968 р. - 42 місце, 1988 р. - 11, 1992- 4, 1996 — 4, в 2000 р. - III, в 2004р. - II, в 2008 р. - I, в 2012 р. - II місце [4]. На економічний розвиток значно вплинув і зовнішній чинник. Зб Бжезінський пише: "Року 1978 трапилася одна з незабутніх подій в моїй кар'єрі державного службовця. Я таємно перебував у Пекіні для налагодження відносин між США і Китаєм і створення де-факто коаліції вигоди проти Радянського Союзу, що на той час розширював межі свого впливу. Після надзвичайно секретних перемовин у дуже вузькому колі Ден несподівано запросив мене на вечерю" [2, с. 30]. В цьому річці знаходиться і військова операція Китаю проти В'єтнаму в 1979 року. Цю агресію політично підтримали США, оскільки це була і помста за поразку у війні проти В'єтнаму. СРСР ж підтримав В'єтнам. Аналітики говорять, що в стратегічному плані це була і "розвідка боєм" щодо здатності старих керівників колишнього СРСР до рішучих дій. В спорті щось аналогічне отримало назву "договірних матчів". За такі анти спортивні та протиправні дії учасники несуть кримінальну відповідальність, оскільки ці дії мають руйнівні наслідки для подальшого поступу в спорті. Політики з такою ментальністю, не зважаючи на гучні, але лукаві заяви, в своєму розвитку ще не досягли рівня розвитку по параметру загальнолюдських цінностей, який існує в спорті. Навпаки, як видно з контексту цього визнання Зб. Бжезінського, для них такі своєкорисні дії є прикладом значних досягнень. В іншому випадку Зб. Бжезінський всіма засобами намагався б

втаємничити ці факти. Сам факт оприлюднення цих перемовин є констатацією моральної атмосфери, яка домінує в США, підкреслити свою особисту значимість та своєї країни.

Загальна командна першість по параметрам Олімпійських ігор у XX ст. належить США. Але на душу населення з 1936 р. і по 1996 р. першість належить Угорщини (1936 р. - 3 місце, 1948 р. - 4, 1952 р. — 3, 1956 р. — 4, 1960 р. — 7, 1964 р. - 6, 1968 р. - 4, 1972 р. — 8, 1976 р. -10, 1988 р. - 6, 1992 р. — 8, 1996 р. — 12,[4].

Зрозуміло, що прямої кореляції між економічним розвитком та розвитком спорту немає, але щось важливе є і тому потребує більш глибоких і всебічних досліджень. З II половини XX ст.. в цю не утилітарну діяльність втрутилися два руйнівних факторів – утилітаризм в комерційній формі і вживання допінгу. При цьому потрібно розмежування всебічну підтримку розвитку масовості фізичної культури і спорту в т. ч. і фінансової і його комерціалізацію, які зовнішньо нібито сприяють його розвитку, але тільки у короткочасному періоді, а потім цей розвиток досягається, принаймні, в значній мірі у переважній більшості країн Європи за рахунок залучення спортсменів з інших континентів.

У сучасних умовах великий спорт стає також і ареною змагань хіміко-біологічних лабораторій по виробленню більш дієвих препаратів та по успішному доланню допінгового контролю. Водночас гра та спорт — один з сегментів Абсолюту людини. Майже одночасно з комерціалізацією спорту стало і масове використання в спорті допінгу, а також став розповсюджуватись такий феномен як космополітизація спортсменів. Аналогічно "втечі умів" відбувається процес купівлі-продажу спортивних талантів. Проведені дослідження "втечі умів" довели перевагу негативних наслідків цього явища, як для країн-донорів умів, так і у масштабах всього людства. Те ж саме стосується і талановитих спортсменів. В короткостроковому періоді відбуваються нібито позитивні наслідки, оскільки в нових країнах значне економічне забезпечення дійсно дає більші можливості розкриттю таланту спортсмена. На Олімпійських іграх, Чемпіонатах світу та Європи з легкої атлетики у фіналах з бігу на короткі дистанції рідко трапляються вихідці з Європи.

Але існує і такий феномен: "Націоналізм — велика колискова для генія". Загально визнаним у футболі є фактор дії "рідних стін", свого поля. У після воєнний час футболісти колишнього СРСР завдяки патріотизму та вольовим якостям, не дивлячись на не завжди вищу, ніж у суперників технічну підготовку, отримували перемоги на спортивних аренах. Зрозуміло, що вольові якості спортсменів були проявом загальної атмосфери суспільства того часу. З часом спортсмени в ігрових видах спорту стали втрачати ці якості, що негативно сказалося і на результатах.

Але це зовсім не стосується, наприклад, жіночого гандболу. Не заміниму роль в цьому зіграв Ігор Турчин, який почав працювати з школярками. Із своїх вихованок створив і став головним тренером Київського "Спартака", який став 20-ти разовим чемпіоном СРСР, тринадцять раз вигравав Кубок Європейських Чемпіонів, а також збірної України (УРСР) та колишнього СРСР (Олімпійський Чемпіон - 1976р., 1980р.; бронзовий призер -1988р.; Чемпіон світу - 1982р.,1986р.; срібний призер – 1975р., 1978р.; бронзовий призер – 1973р.) В 1976 р. був визнаний кращим тренером світу. Він і його команда занесені в Книгу рекордів Гіннеса. Його вихованка і дружина Зінаїда Турчина за версією Міжнародної федерації гандболу була визнана найкращою гандболісткою XX ст.. Тому є всі підстави вважати Ігоря Турчина самим видатним тренером ігрових видів спорту в

колишньому СРСР і світу з кінця 60-х років і до його кончини на спортивному майданчику в Бухаресті 7 жовтня 1993р. під час матчу на Кубок європейських чемпіонів.

Водночас, поняття "рідних стін" стало розмиватися переходом гравців в інші команди в межах однієї країни. Раніше той чи інший гравець буквально "ріс на очах", був вихованцем рідного села, міста. З ним безпосереднім чином були знайомими багато місцевих людей-вболівальників, які створювали неповторну атмосферу "рідних стін". Внутрішню фортецю "рідних стін" створює кожний особисто. Спочатку гравців, які переходили в інші команди звали "найманцями". В одній з пісень 50-х років були такі слова: "Эй, вратарь, готовься к бою, // Часовым ты поставлен у ворот". Воротар прирівнювався до вартового воріт. І тому солдат - найманець іншої країни — це однозначно негативна роль, навіть зрадник. Звичайно, що це метафора, але не тільки і не стільки. Відірвавшись від безпосередніх "рідних стін", людина втрачає живлення свого вже сформованого єства. Поняття Батьківщини розмивається, громадянство стає умовним. Професіоналізм зростає, вольові якості на контролі у лікарів, але духовність, в кращому випадку, не збагачується, в гіршому - деградує. Гра такого гравця стає холодною. Перемагає раціоналізм. Згорає накопичений раніше потенціал. Енергії стає все менше і це відчуває вболівальник.

Патріотизм і спортсмена, і вболівальника не сьогодні виник. Дослідники історії Олімпійських ігор пишуть про один з характерних епізодів, згідно якому Астил з Кротона ввійшов у історію античних Олімпійських ігор по числу перемог, яких було 6. Але не тільки. Якщо на першій своїй Олімпіаді Астил виступав за Кротон, то на двох наступних – за Сиракузи. Колишні земляки відомстили йому за зраду: статую чемпіона в Кротоні знесли, а його колишній дім перетворили у тюрму [5].

"Рідні стіни" несуть в собі патріотизм на рівні сім'ї, класу, школи, села, області, країни. І тому спорт має певне природне політизоване забарвлення. Політизованість йде не тільки "з гори", а й з народу. Так, після введення військ Радянської армії в серпні 1968р. в колишню Чехословаччину для придушення "Празької весни", гра в хокей на льоду між збірними СРСР і Чехословаччини для багатьох простих громадян обох країн стала набагато "більше, ніж хокей". Спортивні баталії мали і сегмент "холодної війни".

Гра та спорт є вдалим заміном війни. К. Лоренц про це писав так: "Як і філогенетичні виникли турнірні бої, він запобігає шкідливі прояви агресії та одночасно підтримує у стані готовності її функції збереження виду". Далі він продовжує: "Однак окрім цього.... виконує задачу, важність якої нема з чим порівняти: вона вчить людей свідомому контролю, відповідальному володарюванню над своїми інстинктивними бойовими реакціями" [6, с. 31-32]. Війни відкладались в силу їх горизонтальної другорядності. У спотворених людей спортивні ігри, навпаки, генерують "шкідливі прояви агресії", оскільки у них домінує кайф, зверхність, відсутня радість спів причетності. Далі К. Лоренц виводить спорт на рівень Абсолюту, Космосу: "Лицарність спорту, яка зберігається навіть при сильних подразненнях, які викликають агресію, є важливим культурним досягненням людства. Окрім цього, спорт є благочинство в тому смислі, що створює можливість воістину натхненного суперництва між над індивідуальними спів товариствами ... Боротьба за ієрархічне положення в середині групи, загальний та важкий бій за ціль, яка надихає, мужнє подолання серйозних небезпек, не рахуючись з власним життям, взаємодопомога, тощо - ці поведінкові акти, які мали у передісторії людства високу селективну цінність ... Тому велике щастя, що

всі ці схильності знаходять повне задоволення в тяжких видах спорту ... Пошуки більшого, максимального міжнародного та максимального небезпечного суперництва є, за думкою Еріха фон Хольста, головним мотивом космічних польотів, які саме тому привертають таку величезну зацікавленість" [6, с. 32].

Як і все в цьому світі, гра та змагання можуть переходити у свою протилежність. Людина має властивість "наркотизуватись" у вигляді "загравання", переходити з стану позитивних емоцій в "кайф", коли губиться самоконтроль. Спорт все далі віддаляється від своєї першооснови — гри та взаємозбагачувального змагання, а його представники стають експериментальним матеріалом та джерелом зростання прибутковості фармацевтичних корпорацій.

Виникло поняття брудної гри, хоча сегменти цього феномену були завжди. Брудна, бездушна гра та ще громадянина іншої країни перетворює вболівальника у глядача, а потім і у спостерігача. Якщо вболівальник має надлишкову енергію і може з задоволенням поділитися з іншими, то спостерігач її не має. Навпаки, йому потрібна зарядитись з зовнішнього джерела. Вболівальники боліють за різні команди, що породжує суперечність, яка переростає в конфлікт і навіть сутички. І це нормально. Діти часто деруться між собою. І це нормально. Вони зло не тримають в собі. Адже вони рухаються "Святою к музице любовью". Ця любов до спорту робить їх внутрішньо спорідненими і тому та енергія, яку ця любов генерує здатна вгамувати зовнішні непорозуміння та дріб'язкові пристрасті. Вони також зло не тримають в собі. Енергія спортивної злості йде в конструктивні результати. У спостерігача цього немає. Він прийшов отримати "кайф". Природні суперечності та конфлікти стають внутрішніми і тому переростають у жорстоку бійку, вандалізм тощо.

Футболіст має надлишкову енергію і через свою гру з азартним задоволенням ділиться з вболівальниками. Вболівальник має надлишкову енергію необхідну для сприймання енергії футболіста і з задоволенням ділиться нею з іншими. Все це створює радісну, святкову, піднесену атмосферу, виникає синергетичний ефект. Ігрові види спорту часто породжують непорозуміння і провокують певні сутички. І це природно. В нормальних ситуаціях вони і вирішуються нормально. Втручання зовнішнього чинника порушив природну рівновагу стримування, що спочатку призвело до поширення навмисної грубості гравців, яка дала більший травматизм. Щоб зменшити їх, зробили більш жорстокими покарання. Негативні наслідки цієї політики ведуть до втрати природності. Зміна правил гри диктується різними обставинами. Наприклад, в волейбол при подачі м'яча, щоб уникнути зловживання суддями, дозволяється торкання м'яча сітки. У настільному тенісі в цьому аспекті ще не змінили правила. Коли футболісти стали втрачати гідність і стали навмисно грати рукою, покарання стали більш жорстокими. У баскетболі через недовіру до суддів ще не знають, як унеможливити навмисне порушення правил гри.

Видатного тренера Валерія Лобановського важко запідозрити в романтизмі. Навпаки, гру "Динамо" Київ він будував на жорсткому раціоналізмі. Але навіть він визнав, що дворочний футбол давав більше талановитих футболістів. Тренер може дати своє минуле в реалізованому чи нереалізованому вигляді. Нове покоління повинно відносно відсторонитись, щоб самоусвідомитись, почути і відчувати нові "звуки життя" (О. Пушкін), щоб створити свою неповторну особистість, яка і проявиться в яскравій грі. Двір, вулиця, а в селі просто вільна ділянка — це місце гри на рівні самозабуття, що і ставало

рестилищем майбутніх чемпіонів. Проблеми нарощування ігрового потенціалу населення, розвитку фізкультури та спорту країни тісно переплітаються з демографічними. Не дивлячись розвиток медицини, значне зниження дитячої смертності, а також всякі зовнішні чинники в т. ч. фінансову допомогу при народженні дитини, яка постійно зростає, відбувається депопуляція корінного населення практично всіх країн Європи. Аналогічні процеси в основному спостерігаються і в фізкультурі. Ігровий, змагальний потенціал населення країни потребує в першу чергу зберігання та нарощуванні своєї природної першооснови.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Дослідження переважно не утилітарної діяльності людини в грі та спорті, принаймні, на етапі нарощування ігрового потенціалу має антиентропійні наслідки, може послужити в дослідженні вирішення глобальних проблем, вихід з яких поки що ніхто не знає. І та країна, той народ, який досягне лідерства в антиентропійній діяльності в майбутньому займе лідируючі позиції в світі. Специфіка змагання полягає в тому, що людина змагається та бореться з самим собою, за вихід "за свої межі", які вже потім стають основою подальшого поступу всього людства. Своєрідний рівень змагань виокремив композитор Р. Вагнер: "Той, хто дає радість світу, стоїть ще вище над всіма людьми, ніж той, хто завоював цілий світ".

Інтегральне значення ігрового, фізкультурного та спортивного потенціалів і їхня зростаюча роль у підвищенні якості робочої сили, збільшення тривалості життя та його якісного покращення говорять про доцільність розробки індексу спортивності країн.

Література.

1. Шиллер Ф. [Текст]: [монографія] / Ф Шиллер Собр. соч. в 7-ми т. Т. 6. Госуд. изд. худож. лит. М.: 1957.
2. Бжезінський Збігнев Стратегічне бачення: Америка і криза глобальної влади / Пер. з англійської Ганни Лелів. [Текст]: [монографія] / Зб. Бжезінський - Львів: Літопис, 2012. - 168с.
3. Монтень Мишель Опыты. [Текст]: [монографія] / М. Монтень Кн. 1 изд. АН СССР. М — Л 1954.
4. Статистика Олимпийских игр 1896-2012 // Офіційний сайт Всеволожск-інформація "Vseinfo.ru" – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://vseinfo.ru/Olimp/>(Дата актуальності 16.03.2016)
5. Универсальная научно-популярная онлайн-энциклопедия. Електронний ресурс [Режим доступу]: http://www.krugosvet.ru/enc/sport/OLIMPISKIE_IGRI_DREVNE_GRETSII.html?page=0,1 (Дата актуальності 16.03.2016)
6. Лоренц К Агрессия (так называемое Зло) / К. Лоренц // Вопросы философии - 1992. - №3 - с.5-38

References.

1. F. Schiller [text] [monographija] Coll. op. in 7 v. T. 6. Educat. ed. artist. Litas. M.: 1957.
2. Zbigniew Brzezinski 2. Strategic Vision: America and the crisis of global power / Per. English Anna Leliv. [text] [monographija] - Lviv: Chronicle, 2012. - 168p.
3. Michel Montaigne Experiments, Vol. 1 ed. USSR Academy of Sciences. M - L 1954.
4. Statistics Olympic yhr 1896-2012 // Official site Vsevolozhskiy-info "Vseinfo.ru" - [Electronic resource] - Access: <http://vseinfo.ru/Olimp/>(Дата aktualnosty 16.03.2016)
5. Universal scientific populyarnaya Online Encyclopedia. Electronic resource [Access]: http://www.krugosvet.ru/enc/sport/OLIMPISKIE_IGRI_DREVNE_GRETSII.html?Page=0,1 (date 03/16/2016)
6. K. Lorenz Aggression (as называемое Evil) [text]: / K. Lorenz // Questions of philosophy. - 1992. - №3. - S.5-38.

V.A. Yermolenko, Ph.D. (Cherkasy)

THE GAME AND SPORT IN THE CONTEXT OF COMPETITIVENESS OF COUNTRIES AND PEOPLES

Awareness of self and the world, as well as practical consciousness is launched after birth is not a utilitarian environment and impossible without games and competitions. The game generates energy rights, forms one of the largest of its potentials. One of the effects of this potential is competitiveness, which manifests itself in all aspects of human life in t. H. Vertical mobility within the country and the uneven development of the country and people. To ensure this, it is enough to analyze the correlation between economic development and the development of sports. Significant impact on the performance of the teams have "family wall". Game, competitive potential of the population requires first storage capacity and its natural primordial. Problems playing capacity-building, development of physical culture and sports of the country are closely intertwined with demographic.

The specifics of the competition is that a person competes and fights with himself to overcome his limitations, exit "beyond its limits," which then become the basis for further progress of mankind. The commercialization of sports led to siltation sources of supply. This applies particularly to the use of doping.

The research potential of the game, which has anti-entropy consequences can help in solving global problems, out of which so far no one knows. And that country, the people who reach leadership anti-entropy activities in the future will take a leading position in the world.

Keywords: Excessive energy, doping, conventional and transcendental needs, entropy, "soft" competition.

В.А. Ермоленко к.э.н., доцент

ИГРА И СПОРТ В КОНТЕКСТЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ СТРАН И НАРОДОВ

В статье обосновывается необходимость исследования роли игры и спорта в формировании потенциала конкурентоспособности, а также в обеспечении лидерских позиций в мире. Предлагается разработать индекс спортивного развития стран.

Ключевые слова: Избыточная энергия, допинг, конвенционные и трансцендентные потребности, энтропия, "мягкая" конкуренция.